

ایست و تغییر جنسیت

محمد داود آبادی

مهشاد داود آبادی

سرشناسه: داودآبادی، محمد، ۱۳۶۵ -
عنوان و نام پدیدآور: ارث و تغییر جنسیت / محمد داودآبادی، مهشاد داودآبادی.
مشخصات نشر: تهران: نشر رزا، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری: ۲۰۰ ص.
شابک: 978-622-99198-8-0
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: کتابنامه.
موضوع: تغییر جنسیت (فقه)
موضوع: Sex change (Islamic law)
موضوع: ارث (فقه)
موضوع: Inheritance and succession (Islamic law)
موضوع: تغییر جنسیت
موضوع: Sex change
موضوع: حقوق مدنی -- ایران
موضوع: Civil rights -- Iran
شناسه افزوده: داودآبادی، مهشاد، ۱۳۶۵
رده بندی کنگره: ۵۲ ۱۳۹۷۶۶/۶/۱۹۷۴
رده بندی دیویی: ۳۹۷/۳۷۹
شماره کتابشناسی ملی: ۵۱۶۳۵۶۸



عنوان کتاب: ارث و تغییر جنسیت
نویسنده: محمد داودآبادی - مهشاد داودآبادی
ناشر: انتشارات رزا
نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۷
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
قیمت: ۲۰۰۰۰۰ ریال
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۱۹۸-۸-۰

فهرست مطالب

۷	مقدمه
۱۳	فصل اول: تعریف تغییر جنسیت و تاریخچه و اقسام آن
۱۳	تعریف تغییر جنسیت و نیاز لغت
۱۳	تعریف تغییر جنسیت از دیدگاه دین، الهی و مذاهب اسلامی
۱۵	جواب یک شبهه
۱۷	تعریف تغییر جنسیت (ترانسکوآلیسم) از دیدگاه پزشکی
۱۷	تغییر جنسیت از دیدگاه حقوق ایران
۱۸	تعریف اصلاح جنسیت
۱۸	تاریخچه تغییر جنسیت
۱۸	تغییر جنسیت در ایران
۲۰	فتوی امام خمینی برای تغییر جنسیت «فریدون ملک‌آرا»
۲۰	تغییر جنسیت در خارج از ایران
۲۲	اقسام و قلمرو صدق تغییر جنسیت
۲۳	الف) اقسام تغییر جنسیت
۲۴	ب) قلمرو صدق تغییر جنسیت
۲۷	فصل دوم: هویت جنسی و اقسام اختلال آن
۲۷	تعریف هویت
۲۷	تعریف جنسیت
۲۷	تعریف هویت جنسی

۲۸	تعریف گرایش جنسی
۲۸	تعریف سوگیری جنسی
۲۸	تعریف میل جنسی
۲۹	ملاک تعیین جنسیت در افراد
۳۱	تعریف اختلالات جنسی (ترنسکشوالیزم)
۳۱	انواع اختلالات جنسی از لحاظ پزشکی
۳۱	ریشه و علل اختلال هویت جنسی (ترانس سکشوال)
۳۳	نحوه بروز اختلالات جنسی در افراد

فصل سوم: اختلال جنسی ظاهری (دوجنسی ها)..... ۳۵

۳۵	تعریف خنثای از لحاظ لغت
۳۶	تعریف خنثای از دیدگاه ادیان الهی و مذاهب اسلامی
۳۷	جواب یک شبهه
۳۷	الف - فقهاء شیعه
۳۸	ب - فقهاء اهل سنت
۴۰	الف - فقهاء شیعه
۴۳	ب - فقهاء اهل سنت
۴۵	تعریف خنثای از دیدگاه پزشکی
۴۵	عوامل ایجاد افراد دوجنسیتی یا هرمافرو دیسم
۴۶	اقسام افراد دوجنسیتی (خنثای)
۴۶	خنثای غیرمشکل از دیدگاه ادیان الهی و مذاهب اسلامی
۴۷	خنثای مشکل از دیدگاه ادیان الهی و مذاهب اسلامی
۴۷	معیار تعیین جنسیت افراد دوجنسیتی از دیدگاه ادیان الهی و مذاهب اسلامی
۴۷	معیار تعیین جنسیت خنثای غیرمشکل
۴۸	معیار تعیین جنسیت خنثای غیرمشکل از دیدگاه فقه امامیه
۵۲	تحلیل و بررسی معیار اختلاف دنده ها
۵۲	الف - موافقین این حدیث
۵۴	ب - مخالفین این حدیث
۵۶	معیار تعیین جنسیت خنثای غیرمشکل از دیدگاه اهل سنت
۶۰	معیار تعیین جنسیت خنثای غیرمشکل از دیدگاه ادیان الهی
۶۰	معیار تعیین جنسیت خنثای غیرمشکل از دیدگاه پزشکی

۶۱	 معیار تعیین جنسیت خنثای مشکل
۶۳	 معیار تعیین جنسیت خنثای مشکل از دیدگاه پزشکی
۶۳	 احکام ویژه خنثای مشکل
۶۳	 احکام خنثای مشکل در فقه امامیه
۷۱	 احکام خنثای مشکل در فقه اهل سنت
۸۱	 احکام خنثای مشکل در ادیان الهی
۸۲	 شیوه درمان افراد دوجنسیتی (اینترسکس)
۸۲	 الف- خنثای مونث (هرمافرودیسم کاذب مونث)
۸۳	 ب- خنثای مذکر (هرمافرودیسم کاذب مذکر)

فصل چهارم: اختلال جنسی باطنی (تراجنسیتی‌ها)

۸۴	 خنثای روانی یا ترانس سکسوالیسم از لحاظ لغت
۸۴	 خنثای روانی یا ترانس سکسوالیسم از دیدگاه ادیان الهی و مذاهب اسلامی
۸۶	 خنثای روانی یا ترانس سکسوالیسم از دیدگاه پزشکی
۸۶	 عوامل بوجود آورنده ترانس سکسوالیسم از دیدگاه پزشکی
۸۷	 علائم و نشانه‌های یک شخص ترانسجندیتی
۸۷	 شیوه درمان افراد بیمار ترانس سکسوالیسم
۹۰	 انجام عمل جراحی

فصل پنجم: حکم تغییر جنسیت

۹۴	 حکم تغییر جنسیت خنثای مشکل در ادیان الهی و مذاهب اسلامی
۹۴	 ادله جواز تغییر جنسیت خنثای مشکل
۹۵	 وجوب یا عدم وجوب درمان خنثای مشکل
۱۰۱	 حکم تغییر جنسیت خنثای غیرمشکل در ادیان الهی و مذاهب اسلامی
۱۰۲	 ۱. موافقین تغییر جنسیت
۱۰۳	 ۲. مخالفین تغییر جنسیت
۱۰۳	 ادله مخالفین تغییر جنسیت خنثای غیرمشکل
۱۰۴	 حکم تغییر جنسیت افراد تراجنسیتی در ادیان الهی و مذاهب اسلامی
۱۰۹	 الف- موافقین تغییر جنسیت
۱۰۹	 ب- مخالفین تغییر جنسیت
۱۱۰	 ادله ممنوعیت تغییر جنسیت افراد تراجنسیتی
۱۱۲	

۱۳۰.....	ادله جواز تغییرجنسیت افراد تراجنسیتی
۱۳۶.....	حکم تغییرجنسیت افراد سالم
۱۳۶.....	حکم تغییرجنسیت افراد سالم به جنس مخالف در ادیان الهی و مذاهب اسلامی
۱۳۷.....	حکم تغییرجنسیت افراد سالم به دوجنسیتی‌ها در ادیان الهی و مذاهب اسلامی
۱۳۷.....	حکم تغییرجنسیت از نظر حقوق موضوعه
۱۳۸.....	حکم تغییرجنسیت از دیدگاه حقوقدانان ایران
۱۳۹.....	حکم تغییرجنسیت در حقوق ایران
۱۳۹.....	مقررات پزشکی قانونی و دادگستری جمهوری اسلامی ایران
۱۳۹.....	رأی صادره اداره حقوقی دادگستری جمهوری اسلامی ایران
۱۴۱.....	حکم تغییرجنسیت در حقوق دیگر کشورها

فصل ششم: ارث و احکام آن ۱۴۵

۱۴۵.....	ارث از لحاظ لغت
۱۴۵.....	ارث از دیدگاه ادیان الهی و مذاهب اسلامی
۱۴۶.....	ارث از دیدگاه حقوق ایران
۱۴۶.....	احکام ارث
۱۴۷.....	احکام ارث از دیدگاه فقهاء امامیه
۱۴۷.....	۱. طبقات وارثان نسبی میت
۱۴۸.....	۲. محرومیت از تمام ارث
۱۵۰.....	۳. جهات استحقاق ارث
۱۵۲.....	۴. جبهه
۱۵۲.....	۵. ارث در مرگ‌های جمعی
۱۵۳.....	۶. ارث حمل
۱۵۳.....	۷. ارث مفقودالاثر
۱۵۳.....	۸. ارث مجوس
۱۵۳.....	۹. ارث خنثای
۱۵۴.....	۱۰. ترکه بدون وارث
۱۵۴.....	احکام ارث از دیدگاه فقهاء اهل سنت
۱۶۰.....	احکام ارث در دیگر ادیان الهی
۱۶۰.....	۱. موجبات ارث
۱۶۱.....	۲. موانع ارث

۳. طبقات ارث..... ۱۶۱
۴. چگونگی تقسیم ترکه..... ۱۶۲
۵. خروج مواردی قبل از تقسیم ارث..... ۱۶۲
۶. تکلیف ترکه بدون وارث..... ۱۶۳
۷. سهم الارث حمل (جنین)..... ۱۶۳
۸. مرگ دسته جمعی..... ۱۶۴
۹. غایب مفقود الاثر..... ۱۶۴
۱۰. برخورد های استحسانی در تقسیم ارث..... ۱۶۵
- قوانین ارث از دیدگاه حقوق مدنی ایران..... ۱۶۶
- ارث اراد تغییر جنسیت داده شده از دیدگاه فقهی و حقوقی..... ۱۶۹
- تاثیر تغییر جنسیت بر عناوین خانوادگی..... ۱۶۹
- ارث بری فرزندان تغییر جنسیت داده شده از والدین خویش..... ۱۷۰
- ارث بری والدین تغییر جنسیت داده شده از فرزندان خویش..... ۱۷۱
- ارث بری زوجین از یکدیگر بعد از تغییر جنسیت..... ۱۷۳
- اجازه زوجین برای تغییر جنسیت دادن طرف دیگر..... ۱۷۳
- حکم فقهی و حقوقی بقای ازدواج در تغییر جنسیت دادن یکی از زوجین..... ۱۷۵
- مبحث سوم: وضعیت ازدواج پس از تغییر جنسیت خنثای مشکل..... ۱۸۰
- مبحث چهارم: وضعیت ازدواج پس از تغییر جنسیت خنثای غیر مشکل..... ۱۸۱
- حکم فقهی و حقوقی بقای ازدواج در تغییر جنسیت دادن دو زوجین..... ۱۸۱
- تغییر جنسیت زوجین به صورت نامتقارن (غیرهمزمان)..... ۱۸۲
- تغییر جنسیت زوجین به صورت متقارن (همزمان)..... ۱۸۲

۱۸۶..... منابع و مأخذ

مقدمه

جنسیت از جمله توله‌هایی بشمار می‌آید؛ که در احکام ادیان الهی بسیار مدنظر قرار گرفته است. با آنجا که نخی از احکام فقهی مختص به مردان و برخی نیز مختص زنان، توسط شارع ارگرفته است. از جمله تفاوت‌ها، می‌توان به تفاوت احکام زن و مرد در مسأله ارث و اشاره کرد. اما پیشرفت‌های چشم‌گیر در علم جراحی، زمینه و امکان تغییر جنسیت در جوامع شرقی فراهم گشته است و افراد مختلفی (دوجنسیتی و تراجنسیتی و سالم) تن به این عمل جراحی می‌دهند. موضوع تغییر جنسیت، مورد ابتلاء جامعه حال حاضر می‌باشد و از مباحث نوظهور و پرمخاطره، برای اذهان عمومی است و مسائلی روحی و روانی بسیاری را در جامعه در پی دارد و علوم مختلفی از جمله: پزشکی، روانشناسی، جامعه‌شناسی را از زوایایی به خود مشغول کرده است و همچنین چالش‌های فقهی و حقوقی را در پی دارد. مثلاً: فردی که تغییر مرد یا زن بوده است؛ پس از تغییر جنسیت، نسبت به خویشاوندان خود، چه حکمی خواهد داشت؟ همچنین سهم الارث او چگونه محاسبه می‌شود؟ با توجه به اینکه براساس قرآن کریم و روایات^۱

۱- سوره حج، آیه ۱۷: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِئِينَ وَالنَّصَارَى وَالْمَجُوسَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا إِنَّ اللَّهَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ».

۲- وسائل الشیعه الی تحصیل مسائل الشریعه، ج ۱۵، ص ۱۲۶: «محمد بن یعقوب، عن محمد بن یحیی، عن أحمد بن محمد، عن أبي یحیی الواسطي، عن بعض أصحابنا قال: سئل أبو عبدالله (ع) عن المجوس أكان لهم نبي؟ فقال: نعم، أما بلغك كتاب رسول الله (ص) إلى أهل مكة أسلموا وإلا نابذتكم بحرب فكتبوا إلى النبي (ص) أن: خذ منا الجزية ودعنا على عبادة الأوثان، فكتب إليهم النبي (ص) إني لست أخذ الجزية إلا من أهل الكتاب، فكتبوا إليه يريدون بذلك تكذيبه: زعمت أنك لاتأخذ الجزية إلا من أهل الكتاب ثم أخذت الجزية من مجوس هجر، فكتب إليهم رسول الله (ص) إن المجوس كان لهم نبي فقتلوه وكتاب أحرقوه، أتاهم نبیهم بكتابهم في اثني عشر ألف جلد تور»؛ همان، ج ۱۵، ص ۱۲۷: «محمد بن الحسن باسناده عن أحمد بن محمد، عن

و قانون اساسی ایران،^۱ «زرتشتیان و کلیمیان و مسیحیان» بعنوان اقلیت‌های دینی رسمی، معرفی شده‌اند و همچنین «سایر مذاهب اسلامی غیر شیعه اعم از: حنفی، شافعی، مالکی، حنبلی»^۲ به عنوان اقلیت‌های مذهبی، تلقی شده‌اند، باید مشروعیت تغییر جنسیت را از دیدگاه تمامی این ادیان الهی و مذاهب اسلامی در نظر گرفت؛ تا افرادی که به

→ ابی یحیی الواسطی قال: سئل أبو عبد الله عليه السلام عن المجوس؟ فقال: كان لهم نبي قتلوه و كتاب أحرقوه أتاهم نبیهم بكتابه في اثني عشر ألف جلد ثور، و كان يقال له: جاماست؛ همان، ج ۱۵، ص ۱۲۷: «محمد بن علی بن الحسین قال، المجوس تؤخذ منهم الجزية لأن النبي عليه السلام قال: سنوا بهم سنة أهل الكتاب، و كان لهم نبي اسمه داماست فقتلوه، و كتاب يقال له: جاماست كان يقع في اثني عشر ألف جلد ثور فحرقوه». همچنین بعض از علماء امامیه در مورد پیامبری زرتشت، اظهار نظری کرده‌اند. از جمله: مقدس اردبیلی بیان نموده است: «و بالمجوس، من له شبهة كتاب جلد كان لهم نبي و كتاب قتلوه و حرقوه، و اسم نبیهم زردشت و اسم كتابه جاماست» (مجمع الفائدة و البرهان، ج ۷، ص ۴۳۸)، بهاء الدین عاملی (شیخ بهایی) بیان نموده است: «طایفه دویم اهل کتابند. و ایشان نیز دو قوم‌اند: قوم اول - عاصی - که کتابی در دست دارند و پیغمبری داشته‌اند. چون جهودان، که تورات کتاب ایشان است و موسی کبر علی - بنحیه - التسلیم، پیغمبر ایشان و نصاری که انجیل کتاب ایشانست و عیسی علیه السلام، پیغمبر ایشان. قوم دوم آنست که کتابی ندارند و پیغمبری نداشته‌اند؛ اما به شبه کتابی و پیغمبری قایل‌اند. چون مجوسان که می‌گویند: کتبی - یسوم - زرد و بازند دارند و پیغمبری زردشت، نام داشته‌اند. (جامع عباسی، ص ۲۹۵) لازم بذکر است؛ که «وای» بر ملغی بودن پیامبری زرتشت وجود دارد: «فأخبرني عن المجوس أفعث الله إليهم نبيا؟ فابى أجد لهم كتاب حكمة و مواظب بليغة، و أمثالا شافية، يقرون بالثواب و العقاب، و لهم شرايع يعملون بها. قال عليه السلام: ما من نبي إلا علا في نذير، و قدعبث إليهم نبي بكتاب من عند الله، فأنكروه، و جحدوا كتابه قال: أفزردشت؟ قال: لا. إن زردشت أتاهم بزمزمة، و ادعى النبوة، فأمن منهم قوم و جحدوه قوم، فأخرجوه فأكلته السباع في بركة من أرض» (الاحتجاج، ج ۲، ص ۹۱)؛ «فقال له الرضا عليه السلام: أخبرني عن زردشت الذي تزعم: أنه نبي ما حجتك على نبوته؟» همان، ج ۲، ص ۲۱۲)؛ «زردشت: في أنه لم يكن نبيا و ادعى النبوة كما قاله الصادق عليه السلام لذلك ما في البحار» (سنن ترك سفينة البحار، ج ۴، ص ۲۸۴)؛ «ظهر زردشت المدعى للنبوة كذبا فسلط الله السباع عليه، فأكلوه، كما قاله عليه السلام في رواية الاحتجاج» (همان، ج ۵، ص ۱۹۸) همچنین بعض از علماء امامیه در مورد ملغی بودن پیامبری زرتشت، اظهار نظری کرده‌اند. از جمله: قاضی نور الله شوشتری بیان نموده است: «الذي يظهر بعد التأمل الصادقة و التي التام في كتب الملل و النحل و كلمات المؤرخين: إن زرادشت رجل من بلاد فارس و أنه ادعى النبوة، و لم يكن لها قطعا، و كان متنبيا كسائر المتنبيين، و ما ذكره بعض فقهاءنا من كون المجوس أهل كتاب و إن زرادشت نبيا، ناش من السير في الليلة الظلماء بين الصخور و الجنادل الصم، و يتلوه من عبر بأن للمجوس شبهة كتاب» (الحق و إزهاق الباطل، ج ۱، ص ۳۹۱)

۱- اصل ۱۳ قانون اساسی: «ایرانیان زرتشتی، کلیمی و مسیحی، تنها اقلیت‌های دینی شناخته می‌شوند؛ که در حدود قانون در انجام مراسم دینی خود آزادند و در احوال شخصی و تعلیمات دینی، بر طبق آیین خود عمل می‌کنند».

۲- اصل ۱۲ قانون اساسی: «دین رسمی ایران، اسلام و مذهب جعفری اثنی عشری است و این اصل الی الابد غیر قابل تغییر است و مذاهب دیگر اسلامی، اعم از حنفی، شافعی، مالکی، حنبلی و زیدی دارای احترام کامل می‌باشند و پیروان این مذاهب در انجام مراسم مذهبی، طبق فقه خودشان آزادند و در تعلیم و تربیت دینی و احوال شخصی (ازدواج، طلاق، ارث و وصیت) و دعاوی مربوط به آن در دادگاه‌ها رسمیت دارند و در هر منطقه‌ای که پیروان هر یک از این مذاهب اکثریت داشته باشند؛ مقررات محلی در حدود اختیارات شوراها بر طبق آن مذهب خواهد بود، با حفظ حقوق پیروان سایر مذاهب».

اختلالات جنسیتی مبتلا هستند و با مشکلات و نابسامانی‌های بسیاری دست به گریبانند، از حالت اضطراب و افسردگی خارج شده و هویت خویش را باز یابند.

هر چند از منابع ادیان الهی و مذاهب اسلامی بر می‌آید؛ که تغییر جنسیت «تصرف در مخلوق» است و نه «در خلقت» و چنین عمل جراحی اشکال شرعی ندارد؛ با این حال در مورد آثار و پیامدهای حقوقی قضیه، بالخصوص در زمینه سهم الارث افراد چندان پژوهشی نشده است. البته چند کتاب و رساله تغییر جنسیت، که افراد متقاضی تغییر جنسیت را از ابعاد روانی و پزشکی و فقهی و حقوقی قرار گرفته، مکتوب شده است؛ ولی هیچ منبع یا مقاله‌ای که به بررسی آثار تغییر جنسیت در مورد سهم الارث افراد، بطور کامل از دیدگاه تمام ادیان الهی و مذاهب اسلامی پردازد؛ وجود ندارد و تحقیقی در این مورد صورت نگرفته است. در کتاب‌های علماء متقدم، تنها مسائل فقهی افراد دوجنسیتی به عنوان «اختیار» که از بُعد فیزیکی دارای اختلال جنسیتی بودند؛ مورد بررسی قرار می‌گرفت، که بی‌شک این امر کاملاً در کتاب ارث مطرح شده است. در میان فقهای معاصر نیز، اولین فقهی که موضوع تغییر جنسیت را در تمامی افراد مورد بررسی قرار داد؛ امام خمینی بود. ایشان احکام تغییر جنسیت را در جلد دوم کتاب تحریر الوسیله به رشته تحریر در آورد. با تبدیل شدن آن مسأله به عنوان یک مسأله اجتماعی، دیگر فقهای معاصر نیز آثاری نیز به رشته تحریر در آوردند. استفتائات مراجع عظام تقلید از بُعد فقهی قضیه، در خور تأمل بوده و توانسته است، سلاء ناشی از سکوت قانون را در این زمینه بر کند. که این مسأله نشان دهنده پویائی فقه امامیه در مواجهه با مسائل نو پیدا است؛ که به دنبال پیشرفت علوم و فنون بر پیکره جوامع بشری پدیدار می‌گردد.

همچنین در حقوق جهانی (حتی کنوانسیون‌های بین المللی) قانونی برای تغییر جنسیت وجود ندارد و در حال حاضر بعضی کشورها از جمله: ترکیه و تایلند و ... در این خصوص مقرراتی را مصوب کرده‌اند؛ که شرایطی را برای تغییر جنسیت وضع نموده‌اند. در حقوق موضوعه ما نیز، قوانین خاصی برای تغییر جنسیت افراد وجود ندارد. البته با فشارهای

اجتماعی، اخیراً نیز با اصلاحات صورت گرفته در لایحه جدید حمایت کانون خانواده، براساس بند ۱۸ ماده ۴ قانون حمایت خانواده مصوب سال ۱۳۹۱ رسیدگی و صدور مجوز برای تغییر جنسیت را در صلاحیت دادگاه خانواده قرار گرفته است.^۱

علل حائز اهمیت بحث فوق، این است که عده در خور توجهی دچار اختلال جنسیتی جسمی و روحی هستند؛ که با تغییر جنسیت، خود را درمان می کنند. ولی بعد از درمان در مورد مسئله ارث، دچار سردرگمی می شوند؛ که این سردرگمی به جامعه نیز سرایت می کند. در این نوشتار سعی بر این است که؛ جامعه اسلامی در مورد احقاق حق و شایسته (مانند: ارث) افرادی که دارای اختلالات جنسیتی (جسمی و روحی) هستند و عمل جراحی تغییر جنسیت را انجام می دهند؛ از سردرگمی خارج شود و تصمیم قاطع و عادلانه شرعی و حقوقی اتخاذ نماید.

یکی دیگر از علل حائز اهمیت بحث فوق، سوالات متعددی است که عمل جراحی تغییر جنسیت در پی دارد. که به شرح زیر می باشد:

۱- تغییر جنسیت، تغییر در خلقت خداوند است؟

۲- تغییر جنسیت در مورد افراد ختنی و افراد سالم و تراجنسیتی امکان دارد؟

۳- سهم الارث افراد، پس از تغییر جنسیت تغییر می کند؟

۴- وضعیت سهم الارث والدین نسبت به فرزندان، بوفه خویش چگونه خواهد بود؟

۵- پس از ایجاد تغییر جنسیت زوجین، سهم الارث آنان نسبت به یکدیگر چگونه محاسبه خواهد شد؟

در کتاب حاضر تلاش شده است؛ که به صورت مختصر و مفید به تعریف تغییر جنسیت و پیشینه آن و صورت های مختلف اختلالات جنسیتی و وجه تمایز آنان و سپس وضعیت قانونی تغییر جنسیت در ایران و دیگر کشورها و نیز جنبه مشروعیت آن بیان شود و در ادامه، اثر خاص تغییر جنسیت بر اصل سهم الارث از دیدگاه ادیان الهی و مذاهب اسلامی با محوریت دیدگاه امام خمینی بررسی شود.

- ۱۱ در پایان از جناب آقای دکتر ابوالحسن مجتهد سلیمانی (استاد فقه و حقوق اسلامی) و جناب آقای دکتر علیرضا فروغی (متخصص سونوگرافی و رادیولوژی) و جناب آقای دکتر میر عنایت‌الله فرخ نقیعی (متخصص پوست و مو و زیبایی) و سرکار خانم شیرین داودآبادی (کارشناس بیوشیمی)، که دلسوزانه و مهربانانه و با حمایت‌های همه جانبه، سبب شدند؛ که مراتب این کتاب را به نحو احسن به اتمام برسانیم؛ سپاسگزاری می‌نماییم.

www.ketab.ir